

moest dragen. Wederom gebeurt er niets. En pas nadat de deken een last onder dwangsom in het vooruitzicht had gesteld, kwam er minimale medewerking van de advocaat.

Een onvoorstelbare gang van zaken en een in mijn ogen onbegrijpelijke houding van de advocaat. Waar haalt de advocaat het lef vandaan om zich op deze wijze te verstaan met de toezichthouder en het toezicht. Het hof treft een juiste constatering door te stellen dat de advocaat zich met dit gedrag buiten het toezicht plaatst. Een dergelijke houding vraagt om een stevige reactie van de tuchtrechter en die is in deze situatie ook gegeven. Acht weken schorsing waarvan vier voorwaardelijk.

Onhandelbare advocaten met weinig integriteit in het bloed zijn er altijd geweest en zullen er ook altijd blijven. Maar laat het een zeer kleine minderheid zijn. Zij bewijzen onze beroepsgroep zeker geen dienst. Dat doet wel de toezichthouder en de tuchtrechter. Die situaties als aan de orde in de onderhavige uitspraak niet laten lopen, maar ferm aanpakken. Ik ben ervan overtuigd dat dit nu ook goed kon in verband met de lokale inbedding van de toezichthouder. De deken kent z'n pappenheimers. Dat is waardevol en dat moet je bij de herinrichting van het toezicht niet overboord gooien.

Mr. T.J. (Tonco) Roest Crollius

Advocaat bij Roest Crollius De Jong Advocaten en redactielid van Tijdschrift Tucht recht.

20

De (on)betamelijke notaris

Kamer voor het notariaat Arnhem-Leeuwarden

24 januari 2024, C/05/420296 KL RK 23-54, ECLI:NL:TNORARL:2024:3

(mr. I.C.J.I.M. van Dorp, mr. D. Vergunst, mr. G. Venema, mr. M.R.H. Goossens, mr. A.J.H.M. Janssen)

Noot Mr. M.C.J. (Martine) Höfelt

Notarieel recht. Privégedrag.

[Wna art. 93 lid 1]

In deze opvallende tuchtrechtelijke beslissing, die al de nodige aandacht van de pers heeft gekregen, heeft de Kamer voor het notariaat geoordeeld dat het 'seksuele gedrag' van de notaris de eer en het aanzien van en het vertrouwen in het notariaat heeft geschaad. In deze noot wordt onderzocht waar de grens ligt tussen het privéleven van een notaris en de uitoefening van zijn publieke functie.

1. mr. [naam]
notaris te [vestigingsplaats],
hierna afzonderlijk te noemen: klaagster sub 1,
2. mr. [naam],
notaris te [vestigingsplaats],
hierna afzonderlijk te noemen: klaagster sub 2,
gemachtigde: mr. E. Voorberg.
tegen
mr. [naam],
notaris te [vestigingsplaats notaris], verweerder,
gemachtigde: mr. P.H. Kramer.
Partijen worden hierna gezamenlijk klaagsters en de notaris genoemd.

Kamer:

1. Het verloop van de procedure

1.1. Klaagsters hebben op 5 juni 2023 een klacht met producties ingediend.

Op 21 en 22 juni 2023 heeft klaagster sub 1 aanvullende producties ingediend.

1.2 Vervolgens zijn partijen uitgenodigd voor een gesprek met de voorzitter van de kamer. De notaris heeft ten behoeve daarvan op 30 juni 2023 producties ingediend.

1.3 Op 6 juli 2023 heeft het voorzittersgesprek plaatsgevonden. Partijen waren hierbij aanwezig en van dit gesprek zijn aantekeningen gemaakt door de secretaris. Het gesprek heeft niet tot inbrenging van de klacht geleid maar partijen hebben wel werkafspraken gemaakt. De zaak is vervolgens aangehouden tot 18 september 2023 voor herformulering van de klacht.

1.4 Klaagsters hebben op 16 september 2023 de geherformuleerde klacht ingediend. De (gemachtigde van de) notaris heeft op 7 en 12 december 2023 producties toegestuurd. De kamer heeft deze nadere stukken geaccepteerd en deze maken onderdeel uit van het procesdossier.

1.5 De klachtzaak is ter zitting van 15 december 2023 behandeld, waarbij klaagsters, de notaris en hun gemachtigden zijn verschenen. Partijen hebben hun standpunten over en weer toegelicht, mede aan de hand van pleitnotities.

2. De feiten

2.1 Klaagsters en de notaris maken onderdeel uit van de maatschap [naam maatschap]. De maatschap bestaat in totaal uit vijf maten en heeft vestigingen in [vier verschillende vestigingsplaatsen].

2.2 In maart 2023 hebben medewerkers (voor de leesbaarheid wordt in deze beslissing enkel het mannelijk woordgeslacht gebruikt) die werkzaam zijn op het notaris kantoor in [vestigingsplaats notaris], klaagster sub 1 op de hoogte gesteld van (seksueel) grensoverschrijdend gedrag van de notaris.

2.3 De medewerkers hebben [klaagster sub 1] daarbij geïnformeerd over in het adviesdossier met nummer 2020.002517.01 aangetroffen seksueel getinte sinterklaasgedichten die bestemd waren voor een maîtresse van de notaris.

2.4 Daarnaast hebben de medewerkers [klaagster sub 1] gewezen op de in het adviesdossier met nummer 2020.00246.01 aangetroffen overeenkomst die is gesloten tussen de notaris enerzijds en een andere man en een vrouw anderzijds. In die overeenkomst is, voor zover in deze zaak van belang, opgenomen dat partijen de intentie hebben het recht van overspel uit te oefenen op een avond van 19.00 tot 21.00 uur op het kantoor van

de notaris waarbij de notaris een bedrag van € 500,00 aan de vrouw zou betalen.

2.5 De maten van de maatschap zijn met elkaar in gesprek gegaan over het naderende pensioen van de notaris en ontvlechting van de maatschap, maar tussen de maten is geen overeenstemming bereikt.

3. De klacht en het verweer

3.1 De klacht tegen de notaris valt, zo is ter zitting vastgesteld, uiteen in de volgende klachtonderdelen:

I. er is sprake van disfunctioneren van de notaris; II. er is sprake (geweest) van grensoverschrijdende seksuele escapades die op het kantoor en onder kantoortijd hebben plaatsgevonden waardoor de eer en het aanzien van en het vertrouwen in het notarisambt zijn geschaad.

3.2 Op de toelichting op de klachtonderdelen door klaagsters en het verweer daartegen van de notaris zal de kamer hierna, voor zover van belang voor de beoordeling, nader ingaan.

4. De beoordeling

4.1 Toetsingskader

4.1.1 Op grond van artikel 93 lid 1 Wet op het notarisambt (hierna: Wna) zijn notarissen, toegevoegd notarissen en kandidaat-notarissen aan het tuchtrecht onderworpen.

De tuchtrechter toetst onder meer of hun handelen of nalaten in strijd is met het bepaalde in de Wna en de andere toepasselijke bepalingen.

4.1.2 In deze zaak ligt ter beoordeling voor de klacht, bestaande uit twee klachtonderdelen, zoals die hiervoor onder 3.1 is opgenomen. Daarbij wordt opgemerkt dat voor zover klaagsters ter zitting nieuwe klachtonderdelen aan de klacht hebben willen toevoegen de kamer hieraan voorbij gaat, omdat dit niet is toegestaan.

4.2 Klachtonderdeel I

4.2.1 Klaagsters verwijten de notaris dat hij disfunctioneert in zijn hoedanigheid van notaris en als werkgever. Volgens klaagsters handelt de notaris veelal niet in het belang van cliënten, maakt hij geen aantekeningen tijdens besprekingen, stuurt hij geen concepten naar cliënten en gaat hij onzorgvuldig om met de dossiers waardoor deze zoek raken en deze niet tijdig bij de medewerkers worden afgegeven. Deze werkwijze van de notaris draagt bij aan de (te) hoge werkdruk die door de

medewerkers van het notaris kantoor wordt ervaren. Daarnaast leiden machtsmisbruik en gekonkel van de notaris op de werkvloer tot grote frustraties en stress bij de medewerkers. Dit tezamen heeft geleid tot een leegloop van medewerkers op het notaris kantoor van de notaris.

4.2.2 De notaris herkent zich niet in het door klagsters geschetste beeld van de werkwijze van de notaris en de cultuur op het notaris kantoor. De door klagsters ingenomen stellingen daaromtrent worden betwist door de notaris. Dat sprake is van een hoge werkdruk binnen het notaris kantoor staat buiten kijf, maar niet valt in te zien dat dit tuchtrechtelijk laakbaar is, aldus de notaris.

4.2.3 De kamer constateert dat bovengenoemde verwijten van klagsters bestaan uit verwijten die betrekking hebben op de persoon van de notaris en verwijten die zien op de werkwijze van de notaris. De kamer zal hierna bij de beoordeling onderscheid maken tussen deze typen verwijten.

4.2.4 De verwijten richting de persoon van de notaris bestaan samengevat uit de vermeend onsympathieke en misplaatste superieure houding of verbale uitspattingen van de notaris (als werkgever) jegens (een aantal van) zijn medewerkers. Deze verwijten raken echter niet direct de uitoefening van het ambt van notaris. Weliswaar is (mede) hierdoor op het notaris kantoor wrijving ontstaan tussen klagsters en een aantal werknemers enerzijds en de notaris (als werkgever) anderzijds, maar de tuchtrechtprocedure leent zich niet voor het beslechten van arbeidsrechtelijke geschillen, waarvan in dit geval welbeschouwd sprake is.

4.2.5 Daarnaast hebben klagsters kritiek op de door de notaris gehanteerde werkwijze in die zin dat hij geen aantekeningen tijdens besprekingen maakt, geen concepten naar cliënten stuurt en dossiers kwijtraakt en/of te laat aan de betreffende medewerker(s) afgeeft. Deze verwijten raken wel de uitoefening van het ambt van de notaris, nu deze betrekking hebben op het waarborgen van een goede kwaliteit van de beroepsuitoefening van de notaris.

Klagsters hebben op dit punt evenwel niet aan de op hen rustende stelplicht voldaan. Daartoe is het volgende redengevend.

4.2.6 Klagsters verwijzen ter onderbouwing van hun stelling naar verschillende verklaringen afkomstig van (oud-)medewerkers, maar hierin worden de betreffende verwijten niet voldoende concreet gemaakt. Zo wordt er enkel in het alge-

meen gesteld dat de notaris geen of onvoldoende aantekeningen zou maken, zonder daarbij nader in te gaan hoe vaak dit voorkomt en in welke dossiers er geen aantekeningen zouden zijn gemaakt. Ook wordt niet geconcretiseerd hoe vaak en in welke gevallen de notaris geen concepten naar cliënten heeft toegestuurd. De notaris heeft de aantijgingen betwist en heeft daarbij aangevoerd dat er de afgelopen jaren diverse audits zijn uitgevoerd waarin voornoemde punten nimmer naar voren zijn gekomen en dat hierover ook nooit door cliënten is geklaagd. Gelet op deze gemotiveerde betwisting kan de juistheid van de aan de notaris gemaakte verwijten niet worden vastgesteld. Omdat onvoldoende is gesteld, wordt aan bewijslevering niet toegekomen.

4.2.7 Gelet op het voorgaande wordt klachtonderdeel I ongegrond verklaard.

4.3 Klachtonderdeel II

4.3.1 Klagsters verwijten de notaris zijn grensoverschrijdende seksuele escapades die op het kantoor en onder kantoortijd hebben plaatsgevonden waardoor de eer en het aanzien van en het vertrouwen in het notarisambt ernstig zijn geschaad.

4.3.2 Ter onderbouwing van dit standpunt hebben klagsters het volgende aangevoerd.

De notaris heeft in verschillende algemene adviesdossiers, die toegankelijk zijn voor alle medewerkers, een overeenkomst tot het verlenen van seksuele diensten tegen betaling en twee seksueel getinte sinterklaasgedichten voor zijn maitresse(s) opgeslagen. Op enig moment zijn de medewerkers op deze documenten gestuit. De overeenkomst en de sinterklaasgedichten suggereren dat er (seksuele) ontmoetingen hebben plaatsgevonden op het kantoor van de notaris. Daarnaast bezocht de notaris regelmatig SM-websites, secretrooms of andere sekswebsites onder kantoortijd op de kantoorcomputer en werden medewerkers daarmee bij de uitoefening van hun werkzaamheden geconfronteerd. Zo is een medewerker meermaals gestuit op seksueel getinte e-mails en chatberichten die via de voornoemde websites werden gestuurd omdat die sites tijdens kantoortijd openstonden op de (kantoor)computer van de notaris. De notaris liet verder meermaals (passeer)afspraken verzetten voor afspraken met zijn maitresse buiten kantoor tijdens kantoortijden. Ook bewaarde hij in zijn tas seksattributen en zijn in de kast op een werkkamer van het kantoor

touw en glijmiddel aangetroffen. Al deze gedragingen hebben geleid tot een onveilige werkomgeving voor de medewerkers van het notariskantoor. Met deze handelwijze heeft de notaris de eer en het aanzien van en het vertrouwen in het notarisambt ernstig geschaad, aldus steeds klaagsters.

Aangetroffen overeenkomst en gedichten in adviesdossiers

4.3.4 Tussen partijen staat vast dat de notaris de overeenkomst en de twee gedichten heeft opgeslagen in het softwaresysteem van het notariskantoor en dat deze stukken op enig moment door één of meerdere medewerkers zijn aangetroffen.

4.3.5 Volgens de notaris betroffen dit echter geen werkdossiers maar privé-dossiers van de notaris en hadden de medewerkers de bevoegdheid noch een legitieme reden om de in die dossiers opgeslagen documenten te openen. De notaris mocht er dan ook op vertrouwen dat de medewerkers zich geen toegang zouden verschaffen tot zijn privé-dossiers en was het in redelijkheid niet te voorzien dat medewerkers bovengenoemde privédocumenten zouden inzien.

4.3.6 De kamer volgt de notaris niet in dit betoog. Zoals ter zitting is komen vast te staan bestaat er in het softwaresysteem van het notariskantoor een openbare algemene map waarin alle dossiers staan vermeld. Dit betreffen werkdossiers die voor iedere medewerker toegankelijk zijn. De enkele omstandigheid dat de onderhavige overeenkomst in het dossier met de naam “Advies [naam notaris]” stond brengt niet mee dat sprake is van een privé-dossier en/of dat de notaris mocht verwachten dan wel erop mocht vertrouwen dat medewerkers zich geen toegang tot dat dossier zouden verschaffen. Op welke wijze de betreffende medewerker op de overeenkomst en de gedichten is gestuit acht de kamer niet relevant. Nu de notaris ervoor heeft gekozen om zijn privédocumenten in algemene adviesdossiers op te slaan bestond er een reële kans dat deze documenten ooit al dan niet per toeval of uit curiositeit zouden worden ontdekt.

Seksuele ontmoetingen op kantoor en meenemen van seksattributen naar de werkvloer

4.3.7 De notaris heeft ter zitting betwist dat er op het kantoor ontmoetingen met een seksuele com-

ponent zijn geweest. Deze betwisting staat echter haaks op de tijdens het voorzittersgesprek gemaakte afspraak dat de notaris geen enkele privé-afpraak meer op het kantoor maakt. Bovendien kan uit de overeenkomst en de gedichten worden afgeleid dat er wel dergelijke privéontmoetingen op het kantoor hebben plaatsgevonden. De notaris heeft de hem verweten gedraging bezien tegen deze achtergrond op dit punt dan ook onvoldoende betwist, zodat de verweten gedragingen in voldoende mate vaststaan.

4.3.8 Als door de notaris tijdens het voorzittersgesprek erkend staat ook vast dat hij (ten behoeve van voornoemde ontmoetingen) een tas met seksattributen naar de werkvloer heeft meegenomen en daar heeft bewaard.

Afspraken verzetten voor seksafspraken en bezoeken van sekswebsites onder kantoortijd

4.3.9 De notaris heeft verder tijdens het voorzittersgesprek erkend dat hij een paar keer een kantoorafpraak heeft afgezegd in verband met de door klaagsters genoemde privéredenen. Wel heeft de notaris onweersproken aangegeven dat de dienstverlening daaronder niet heeft geleden, dat hij de afspraken heeft ingehaald en dat dergelijke privéafspraken vanaf april 2023 niet meer hebben plaatsgevonden.

4.3.10 Dat de notaris onder kantoortijd via zijn kantoorcomputer wel eens sekswebsites of zogenoemde ‘secret rooms’ bezocht is door de notaris in het geheel niet betwist. Ook heeft de notaris niet weersproken dat medewerkers af en toe dergelijke openstaande websites en seksueel getinte berichten op de computer van de notaris hebben aangetroffen tijdens kantooruren. Deze verweten gedragingen staan dus eveneens vast.

Tuchtrechtelijk verwijtbaar

4.3.11 De vraag die voorligt is of voornoemde vaststaande gedragingen van de notaris tuchtrechtelijk verwijtbaar zijn. Daarbij wordt vooropgesteld dat de betreffende gedragingen van de notaris privéaangelegenheden betreffen, waarvoor hij zich in beginsel niet tuchtrechtelijk hoeft te verantwoorden. Een notaris kan evenwel tuchtrechtelijk aansprakelijk zijn voor het handelen in een andere hoedanigheid dan die van notaris als dit handelen voldoende verband houdt met zijn hoedanigheid van notaris en dat handelen een notaris niet betaamt.

4.3.12 Naar het oordeel van de kamer houdt de bovengenoemde handelwijze van de notaris, waarbij hij zijn seksuele gedragingen en uitingen op het kantoor en onder kantoor tijd heeft laten plaatsvinden, voldoende verband met zijn hoedanigheid van notaris. De notaris heeft zijn seksuele privéaangelegenheden op een ontoelaatbare manier vermengd met de uitoefening van zijn notarisambt. Dit past niet bij het gedrag dat van een behoorlijk en zorgvuldig handelend notaris mag worden verwacht. Dit geldt te meer nu hij daarmee het risico in het leven heeft geroepen dat medewerkers werden blootgesteld aan en geconfronteerd met zijn seksuele voorkeuren en gedragingen. Dit risico heeft zich ook verwezenlijkt, waarmee de werknemers een door de notaris gecreëerde onveilige werkomgeving hebben ervaren. De notaris heeft met zijn handelwijze tegenover zijn medewerkers, de eer en het aanzien van en het vertrouwen in het notariaat geschaad en hij heeft hiermee tuchtrechtelijk verwijtbaar gehandeld.

4.3.13 Het voorgaande brengt mee dat klachtonderdeel II gegrond zal worden verklaard.

4.4 Maatregel

Zoals hiervoor is overwogen zijn door het tuchtrechtelijk laakbaar handelen van de notaris de eer en het aanzien van en het vertrouwen in het notariaat ernstig geschaad.

De kamer acht de klacht van een zodanig ernstige aard dat de maatregel van berisping passend en geboden wordt geacht, waarbij mede in aanmerking wordt genomen dat de notaris er ook tijdens de klachtprocedure bij de kamer op geen enkele wijze blijkt van heeft gegeven dat hij de ernst van zijn handelwijze inziet.

4.5 Griffierecht

Omdat de kamer de klacht gedeeltelijk gegrond verklaart, dient de notaris op grond van artikel 99 lid 5 Wna het door klagsters betaalde griffierecht van € 50,00 aan klagsters te vergoeden.

4.6 Kostenveroordeling

Ten behoeve van klagsters

4.6.1 De kamer ziet aanleiding om de notaris, gelet op artikel 103b lid 1 aanhef en sub a Wna en de richtlijn kostenveroordeling kamers voor het notariaat per 1 januari 2021, te veroordelen in de kosten die klagsters in verband met de behande-

ling van de klacht redelijkerwijs heeft moeten maken, forfaitair vastgesteld op een bedrag van € 50,00.

4.6.2 De notaris wordt ook veroordeeld voor de kosten die klagsters hebben moeten maken voor de door een derde beroepsmatig verleende rechtsbijstand, vastgesteld op 1 punt voor het indienen van het klaagschrift en 1 punt voor de bijstand ter zitting, met een waarde per punt van € 525,00 en een wegingsfactor 1. De kamer kent dus een bedrag van € 1.050,00 toe.

4.6.3 De notaris moet het griffierecht en de hiervoor genoemde kosten binnen vier weken na het onherroepelijk worden van deze beslissing aan klagsters vergoeden. Klagsters dienen daarvoor tijdig hun rekeningnummer schriftelijk door te geven aan de notaris.

Ten behoeve van de kamer

4.6.4 De kamer ziet aanleiding om de notaris, gelet op artikel 103b lid 1 aanhef en sub b Wna en de richtlijn kostenveroordeling kamers voor het notariaat per 1 januari 2021, te veroordelen in de kosten die in verband met de behandeling van de zaak zijn gemaakt. Deze kosten worden vastgesteld op € 2.000,00, met een wegingsfactor 1, derhalve € 2.000,00. De kamer bepaalt dat deze kosten binnen vier weken na het onherroepelijk worden van deze beslissing moeten worden betaald aan de kamer. De notaris ontvangt hiervoor een nota van het LDCR te Utrecht.

4.7 Al het voorgaande leidt tot de volgende beslissing.

5. De beslissing

De kamer voor het notariaat in het ressort Arnhem-Leeuwarden:

- verklaart klachtonderdeel I. ongegrond;
- verklaart klachtonderdeel II. gegrond;
- legt aan de notaris de tuchtrechtelijke maatregel van berisping op;
- bepaalt dat de notaris gehouden is het griffierecht van € 50,00 aan klagsters te voldoen op de wijze en binnen de termijn als hiervoor onder 4.5 en 4.6.3 bepaald;
- bepaalt dat de notaris gehouden is de kosten van klagsters, vastgesteld op een bedrag van € 50,00 te voldoen op de wijze en binnen de termijn als hiervoor onder 4.6.1 en 4.6.3 bepaald;
- veroordeelt de notaris tot betaling van de kosten van de aan klagsters door een derde be-

roepsmatig verleende rechtsbijstand, vastgesteld op een bedrag van € 1.050,00, op de wijze en binnen de termijn als hiervoor onder 4.6.2 en 4.6.3 bepaald;

- bepaalt dat de notaris gehouden is de kosten van de behandeling van deze zaak van € 2.000,00 te betalen op de wijze en binnen de termijn als bepaald onder overweging 4.6.4.

NOOT

1. Deze tuchtrechtelijke beslissing van de Kamer voor het notariaat Arnhem-Leeuwarden heeft de nodige aandacht in de pers gekregen¹. *NRC* wijdde er zelfs twee volle pagina's aan en noemde de notaris (en zijn kantoor) bij zijn volledige naam. *NRC* licht daarbij toe dat de notaris bij zijn volledige naam wordt genoemd omdat hij een publieke functie bekleedt en om te voorkomen dat collega-notarissen worden aangezien voor deze notaris. Mede omdat de klacht lijkt voort te komen uit een conflict binnen een notariële maatschap en nu de uitspraak nog niet definitief is, verbaast dit zeer. Naar mijn idee is de motivering voor die publicatie bepaald onvoldoende. De kans dat de keuze van *NRC* schade toebrengt aan de verwerend notaris is zeer groot.

2. Volgens *NRC* is het voor het eerst dat de notariële tuchtrechter zich buigt over 'seksueel gedrag' van een notaris.² De notariële tuchtrechter oordeelt überhaupt niet zo vaak over de vraag of het om privéhandelingen of handelingen in de uitoefening van het notarisambt gaat. Hoewel hoger beroep tegen deze beslissing is ingesteld³, publiceert dit tijdschrift daarom toch deze beslissing in eerste aanleg. Daarbij geef ik bewust nog niet mijn visie op de tuchtrechtelijke beoordeling en de hoogte van de maatregel. Wel ga ik in deze

annotatie in op de norm die de tuchtrechter hanteert bij de beoordeling van privé handelingen (en wanneer er al dan niet sprake is van privé handelingen van een notaris) en onderzoek ik waar de grens ligt tussen het privéleven van een notaris en de uitoefening van zijn publieke functie. Onder welke omstandigheden zou de tuchtrechter hier wellicht anders hebben geoordeeld? 3. De relevante feiten en achtergronden van deze kwestie zal ik hier niet herhalen. Daarvoor verwijs ik naar de hierboven gepubliceerde beslissing. Wel is van belang dat de Kamer voor het notariaat naar aanleiding van de over en weer aangevoerde en betwiste feiten heeft vastgesteld dat privédocumenten van de notaris – een overeenkomst tot het verrichten van seksuele diensten tegen betaling en twee seksueel getinte sinterklaasgedichten aan zijn maîtresse – in (digitale) algemene dossiers van het notariskantoor waren opgeslagen. Hierdoor is volgens de Kamer een reële kans ontstaan dat deze documenten 'ooit al dan niet per toeval of uit curiositeit' zouden worden ontdekt. Ook is volgens de Kamer vast komen staan dat er op kantoor 'ontmoetingen met een seksueel component zijn geweest' en dat de notaris 'een tas met seksattributen naar de werkvloer heeft meegenomen'. Ten slotte heeft de tuchtrechter in eerste aanleg vastgesteld dat de notaris een paar keer een kantoorafspraak om privéredenen heeft afgezegd en dat de notaris onder kantoortijd 'sekswebsites of zogenaomde 'secret rooms'' heeft bezocht, waarna zijn kantoorgenoten deze websites zouden hebben gezien.

4. De Kamer voor het notariaat heeft geoordeeld dat de notaris in kwestie zijn seksuele privéaanleggelegenheden op een ontoelaatbare manier heeft vermengd met zijn uitoefening van het notarisambt. Dit past niet bij het gedrag dat van een behoorlijk en zorgvuldig handelend notaris mag worden verwacht. Daarbij hecht de Kamer mede gewicht aan het risico dat de notaris heeft genomen – en dat zich bovendien heeft verwezenlijkt – dat zijn kantoorgenoten werden blootgesteld en geconfronteerd met zijn (privé)gedrag. Kortom, de notaris heeft volgens de Kamer de eer en het aanzien van en het vertrouwen in het notariaat gehandeld. Daarmee heeft hij tuchtrechtelijk verwijtbaar gehandeld. De Kamer legt hem de maatregel van berisping op.

5. Uit tuchtrechtspraak blijkt dat bij de beoordeling van niet-notarieel handelen eerst wordt on-

1 *NRC* d.d. 29 januari 2024, p. 6 en 7; Advocatie d.d. 29 januari 2024 (<https://www.advocatie.nl/notariaat/berisping-voor-seksverslaafde-notaris-beldecienten-af-als-hij-seksdates-had/>); RTV Drenthe d.d. 29 januari 2024 (<https://www.rtvdrenthe.nl/nieuws/16234815/drentse-notaris-berispt-vanwege-buitengewone-seksuele-gedragingen>).

2 Onderzoek in de tuchtrechtelijke jurisprudentie bevestigt dit.

3 Zo leert navraag bij de griffie van de notariskamer van het hof Amsterdam, zonder dat de griffie daarbij heeft vermeld wie appel heeft ingesteld.

derzocht in welke hoedanigheid het handelen heeft plaats gevonden.

6. Als is vastgesteld dat niet is gehandeld in de hoedanigheid van notaris, wordt – ten tweede – onderzocht of het handelen van de notaris verband houdt met de hoedanigheid van notaris en of deze in relatie staat tot het ‘bij een notariële hoedanigheid passend gedragsniveau’.⁴ Immers, een notaris is niet alleen tuchtrechtelijk aansprakelijk als hij in de hoedanigheid van notaris handelt, maar ook wanneer hij handelt in een andere hoedanigheid. Voor tuchtrechtelijke toetsing is niet nodig dat het gaat om handelen dat uitsluitend aan een notaris is voorbehouden (vgl. de beslissing van de notariskamer van het hof Amsterdam d.d. 27 november 2018,

ECCLI:NL:GHAMS:2018:4429: *‘de handelwijze van de notaris in zijn hoedanigheid van bewindvoerder zodanig verband [houdt] met het gedragsniveau dat van een notaris mag worden verwacht, dat de notaris zich voor zijn handelen als bewindvoerder tuchtrechtelijk moet verantwoorden.’*)

7. Als eenmaal is vastgesteld dat het (privé) handelen van de notaris voldoende verband houdt met de hoedanigheid van notaris, wordt – ten slotte – onderzocht of de notaris door dat handelen de eer en het aanzien van het notarisambt schaadt en/of dat handelen of nalaten onbetamelijk is.

8. Duidelijk is derhalve dat de notaris, ook in privé, met zijn handelen de eer en het aanzien van het notarisambt niet mag schaden en evenmin onbetamelijk mag handelen of nalaten. Hoe – betamelijk – moet de notaris nu eigenlijk privé, althans in een andere hoedanigheid dan die van notaris, handelen?

9. De kernwaarde integriteit is in mijn ogen een kernwaarde die altijd voor de notaris geldt, ook bij handelen in een andere hoedanigheid en dus ook privé. Volgens Stollenwerck is integriteit een dwingende norm waaraan de tuchtrechter in het voorkomende geval toetst:⁵ *‘Integriteit is geen vastomlijnd begrip, maar als ik het betrek op de notaris dan volgen daar voor mij de volgende conclusies uit. Een integer notaris houdt zich aan de wet, aan de regelgeving en aan de geldende normen en waarden van de beroepsgroep, ook*

als deze van buitenaf onder druk staan. Een integer notaris is eerlijk en betrouwbaar. Hij vervult zijn taak zonder vooringenomenheid (art. 2.4 Awb). Hij laat zich niet omkopen. Hij is rechtschapen.’

10. Verder wordt deze norm ingekleurd door jurisprudentie. Zo blijkt daaruit bijvoorbeeld dat een notaris zijn emoties in bedwang moet houden en moet communiceren zoals past bij een professionele beroepsbeoefenaar als notaris. Hij mag zich dus – in notariële hoedanigheid handelend – niet op een beledigende of krenkende wijze uitlaten, zoals blijkt uit de beslissing van de notariskamer van het hof Amsterdam d.d. 26 juli 2022 over de notaris die een advocaat toebeet *‘ik heb een schurftkekel aan advocaten’, ‘je bent een sujet’* en *‘ik twijfel ernstig aan je kennis.’*⁶ Deze notaris is daarvoor een week geschorst. In een privéhoedanigheid kan ik mij echter wel voorstellen dat deze lat voor het beoordelen van de wijze van communiceren lager ligt dan in de duidelijke hoedanigheid van notaris.

11. Een andere notaris die – eveneens in notariële hoedanigheid – in een WhatsApp-bericht aan een cliënt– de koper van een woning die in het verleden stage had gelopen op het notariskantoor – schreef dat zij de gelden van diens schoonvader niet accepteerde als deel van de koopprijs omdat zij *‘wist hoe over [de] schoonvader en zijn centen dacht’* en later aangaf dat schoonvader *‘een bedenkelijke reputatie’* had ging wel (maar pas in appel) vrijuit. De notariskamer van het hof Amsterdam overwoog in dat geval dat de woordkeuze van de notaris, die *‘populair en weinig subtiel te noemen’* was, geen afbreuk deed aan de eer en waardigheid die de notaris in de uitoefening van haar ambt in acht dient te nemen. Ook met de woorden *‘bedenkelijke reputatie’* heeft de notaris de grenzen van het betamelijke niet overschreden.

12. Terug naar de deze zaak. In deze zaak heeft het feit dat (de kantoorgenoten op) het notariskantoor last had(den) van het (privé-, seksuele) gedrag van de notaris duidelijk een rol gespeeld. Niet voor niets overweegt de Kamer dat *‘de werknemers een door de notaris gecreëerde onveilige werkomgeving hebben ervaren.’* Zou de

4 *Handboek Tuchtrect, Boom Juridisch*, p. 215 e.v.

5 A.H.N. Stollenwerck, ‘Integriteit, kernvoorwaarde voor een notaris’, «TT» 2022/16.

6 Vgl. mijn eerdere noot in dit tijdschrift: ‘Mag een notaris zijn “schurftkekel” aan advocaten uitspreken?’, «TT» 2022/44.

tuchtrechter in dit geval anders hebben geoordeeld als de privédocumenten van de notaris en zijn pikante sinterklaasgedichten niet op het softwaresysteem van het notariskantoor waren opgeslagen, maar op bijvoorbeeld zijn privé-laptop? En als de ontmoetingen niet op het notariskantoor zouden hebben plaatsgevonden en de notaris zijn tas met 'seksattributen' thuis had gelaten? Met andere woorden: kan een notaris ook tuchtrechtelijk laakbaar handelen als hij overduidelijk privé handelt, en er dus geen link is met zijn notariële hoedanigheid?

13. Voorop staat dat de notariële tuchtrechter een notaris aanbeveelt om zakelijk en privé zo veel mogelijk te scheiden. Dit blijkt bijvoorbeeld uit de beslissing van de notariskamer van het hof Amsterdam d.d. 27 december 2022, waarin is overwogen: '(...) in zijn algemeenheid is aan te bevelen dat een notaris zijn zakelijke e-mailadres zo min mogelijk gebruikt voor privéaangelegenheden. Hiermee zou jegens derden onduidelijkheid kunnen ontstaan over de rol van de notaris en – afhankelijk van de feitelijke omstandigheden – de schijn gewekt worden dat de notaris optreedt in de hoedanigheid van notaris en niet als privé-persoon.'

14. In deze zaak heeft de notaris deze aanbeveling duidelijk aan zijn laars gelapt. Als zijn seksuele escapades op geen enkele manier in de openbaarheid waren gekomen, dan had er waarschijnlijk geen haan naar gekraaid. Maar waar ligt de grens? Had deze – volgens NRC: in de regio bekende – notaris zich in het geheel niet in de openbaarheid mogen tonen met een maitresse, maar slechts op een 'exotisch eiland', zoals Van Mourik aan NRC liet weten? Zou hij op dat eiland de eer en het aanzien van het notarisambt niet hebben geschaad?

15. Elke notaris is nog maar eens gewaarschuwd: wanneer met privéhandelingen het vertrouwen in het notariaat wordt geschaad, kan men daarvoor tuchtrechtelijk worden aangesproken.

16. Dat privéhandelingen tuchtrechtelijke gevolgen kunnen hebben, geldt overigens niet alleen voor notarissen. Ook andere beroepsbeoefenaars die onder tuchtrecht opereren, kunnen tuchtrechtelijk kunnen worden aangesproken voor privégedragingen. In zijn noot in dit tijdschrift heeft

Roest Crollius daarvan een overzicht⁸ gegeven voor advocaten, artsen, accountants, gerechtsdeurwaarders en bankiers.

Mr. M.C.J. (Martine) Höfelt
Advocaat bij TACT Advocaten – Tuchtrecht Aansprakelijkheid Compliance & Training – redactie-lid van Tijdschrift Tuchtrecht.

21

Klacht van de IGJ tegen verpleegkundig specialist ggz wegens grensoverschrijdend gedrag

Centraal Tuchcollege voor de Gezondheidszorg

18 januari 2023, C2022/1532,

ECLI:NL:TGZCTG:2023:9

(S.M. Evers, Y. Buruma, R.A. van der Pol,

D.A. Polhuis, D.E. Watson-Blommaert)

Noot Mr. V.C.A.A.V. (Valéry) Daniels

Medisch tuchtrecht. Grensoverschrijdend gedrag.

[BW art. 7:453]

Klacht tegen verpleegkundig specialist ggz. Verweerder was als persoonlijk begeleider van cliënte werkzaam in een instelling voor acute psychiatrie. Verweerder is cliënte daarna ambulante blijven begeleiden. Op enig moment is een affectieve relatie ontstaan. IGJ verwijt verweerder dat hij zijn professionele grenzen heeft overschreden door een persoonlijke relatie aan te gaan met de aan zijn zorg toevertrouwde cliënte en bij cliënte op onzorgvuldige wijze EMDR-therapie heeft uitgevoerd wat betreft de wijze van aanvang, de verslaglegging en de wijze van beëindiging van deze therapie.

Het Regionaal Tuchcollege heeft de klacht in alle onderdelen gegrond verklaard en verweerder daarvoor een deels voorwaardelijke schorsing opgelegd, met een proeftijd van twee jaar met onder meer de bijzondere voorwaarde van het

7 NRC 29 januari 2024, p. 7, laatste paragraaf.

8 T. Roest Crollius, 'Handelt u in privé? De tuchtrechter kijkt mee!', «TT» 2019/6.